

samo listnih uši ta tekočina pokončuje, ampak tudi marsikteri drug nadležen in škodljiv mrčes. Vrh tega pa še rastlinam kaj dobro tekne. Z njo poskropljene zeli se očistijo in potem prav močno rastejo. Če je samo posamezna ktera rastlina n. p. rastlina v loncu ušiva in če jo ne gre lahko z to tekočino škropiti, se pa po koncu v njo noter do korenin pomoči. Dva, k večemu trikratno pomakanje uši pre vse prežene.

Zamakanje v zelenjaku.

M. Sploh je znano, da zamakanje, polivanje ali škropljenje o vročem solnčnem vremenu z mrzlo vodo rastlinam v obče ne le nič ne hasni, marveč škoduje. Posebno velja to o kumarah. Praša se tedaj, kako, kedaj in z kakošno vodo se kumaram z koristijo zaliva? Ko bi se kumare o suhem vremenu brez zamakanja puščale, bi se usušile ali vsaj popačile. Kumare se morajo po vsakem vročem dnevu močno zamočiti pa le zvečer po solnčnem zahodu. V ta namen so najprimernejše okoli 1—1½ decimetra široke in ravne tako globoke grabice, v ktere se potem na večer toliko vode spusti, kolikor je morejo zajeti. Ako je zato potočnica ali voda iz kakega ribnika na razpolaganje, je to tem bolje. Kumare tako zamakane bodo o suhem vremenu obilno lepega sadu nastavlale. Kjer pa okoliščine tega ne dopuščajo in kjer mehke vode ni in kjer se kumare le bolj na drobno za domače pridelujejo, tam je dobro kad na vrtu v zemljo zakopati in jo potem z vodo vsako jutro napolniti, da se čez dan na solncu zastoji in ugrije. Še le tako ugreta voda je potem za zamakanje kumar pripravna. Kjer se pa zelenjad v veliki meri odgaja, tam pa kaže na primer nem mestu v vrtu mali ribnik narediti in ga potem bodi si po kakem pritoku, kar je najboljši, ali po dovažanju ga z vodo polniti in tako vodo za svoje namene pripravno delati.

M. Kako krompir za kuho dolgo dober ohraniti. Da krompir za kuho dolgo dober ostane, se morajo gomolji za 5—6 minut v peč položiti, iz ktere se je ravnokar kruh vzel. Tako sparjen krompir se potem v suho klet pospravi in do porabe hranuje. Toplota v peči krompirju del vode odvzame, kar se že na tem spozna, da posamezni gomolji grbančasti postanejo, kar pa nič ne škoduje, ker se gube kmalo pozgube, kakor hitro krompir nekaj dni v kleti leži. Toplota seveda tudi cime v krompirju uniči tako, da tak krompir ni več za seme tem boljši pa za kuho.

M. Dobra in cena kolovozna maža za vsakojake vozove. Ta maža se nareja iz čistega dobrega laškega olja (58 kr.), kteremu se nekoliko (za 5—8 kr.) svinčaka (Wasserblei), kakoršen se v vsaki materialni štacuni dobi, primeša. Predno se z to mažo voz pomaže, se cela zmes prav dobro premeša. Ta maža je za pozimski čas; za poletje

se pa vzame pol laškega olja, pol pa razpuščenega govejega loja v enakih merah. Tej zmesi se svinčak, kakor prej pridene. Vendar se mora pa gledati, da se preveč svinčaka ne vzame, ker bi se sicer kolesa prenašlo do suhega zovzila. Maža se po osi do redkega razmaže. Kakor skušnja kaže, ni druge nobene kolovozne maže, ki bi bila boljša, trpežnejša in cenejša kakor ta, ki si jo vsakdo sam lahko napravi.

Sejmovi. 12. avgusta v Vržeju; 14. avg. pri Devici Mariji na Ptujski gori; 16. avg. v Lembahu, v Sevnici, v Pobrežju fare sv. Vida, v Mozirju, v Vozenici, v Stradenu, v Strass-u; 17. avg. v Jarenini; 18. avg. v Slov. Gradcu; 19. avg. pri Devici Mariji v puščavi.

Dopisi.

Iz Teharjev. (Pogreb. — Surov barič.) 2. avgusta smo pokopali starostu Teharske srenje, Franca Ostrožnik-a, po domače Turka. Rajni zasluzi zavoljo svoje starosti, svoje značajnosti, svoje poštenosti, in zavoljo več drugih dobrih lastnosti častni spominek v „Slov. Gospodarju“. — Rodil se je † Fr. O. v Teharjih l. 1794. je doživel tedaj 82. leto. Njegovi stariši so ga poslali v Celje v šolo. Da bi se nemškega jezika bolj naučil, šel je na Koroško. Govoril je nemško čisto pravilno. Ko je po svojih stariših gospodarstvo prevzel, imel je oštarijo. Le dobro kaplico je on točil; in kdor je hotel kaj poštenega piti, rekel je „pojdimok Turku“. Kar pa njega kot oštirja posebno odlikuje, je to, da se pri njem niso zbirali tepuhi in vlačugarji; kajti oistro je gledal na lep red in krščansko zadržanje pri svoji družini, pa tudi pri svojih gostih; tepeža pri njem ni bilo nikdar. Rad ja pripovedoval od francoske vojske, o hudih letih itd. Pri svoji marljivosti in zmernosti si je s pomočjo svojih dveh skrbnih žen pripravil lepega premoženja. Prva mu je umrla že l. 1823, zapustivša mu troje otrok; druga še živi in je 76 let stara. — Poleg svojega bogastva ostal je Fr. O. vedno prost in ponižen. Se celó v obleki je spoštoval svoje dede; vedno se je nosil in oblačil po stari šegi. Zavoljo svoje značajnosti in poštenja pri njegovej hiši so ga duhovni radi obiskali. Tudi rajni vladika Slomšek, celjski opat Vodusek in drugi so radi k njemu prihajali. — Bil je rajni tudi Teharski župan celih 10 let — in to v viharjih letih 1848—1858. Nikdar ni bilo v Teharjih tako lepega mira. Pod njegovim županstvom ni bilo slišati o ponočnih pobojih, kakor dandanašnji. Hodil je sam na patrolo in ako je za kake vlačuge zvedel, ni miroval, dokler jih ni iz srenje spravil. Njegovi bistroumnosti, žrtvovalni delavnosti, in stanovitnosti se ima Teharska srenja zahvaliti za lepo premoženje, ki ga je dobila pri gruntnem odkupovanju. — Nič ni on tako črtil, kakor bahače. „Le ponižni bodimo“, je re-

kel. V sili je rad vsakemu pomagal. Bil je zvest Katoličan. Ko ni več mogel v cerkev, dal se je doma večkrat s sv. zakramenti prevideti. Blizu eno leto ni mogel več iz postelje. Trpel je veliko, pa ves udan v voljo božjo. Večkrat je pokazal na božje razpelo, rekoč: „Ta mi bo pomagal.“ Na njegovi gomili žaluje razen žene petero še živih otrok, več vnukov in vnučičev. Bodi mu zemljica lahka!

Se nekaj. Teharski g. katehet je več nemarnih šolarjev v šoli pridržal, da bi se učili. Med njimi se znajde tudi hčer teharskega sr. beriča, kateri v šolskem poslopju stanuje. Ko o poldne otroka ni domu, poda se berič v šolsko sobo, pokliče svojo hčerko, in reče drugim zaprtim šolarjem, naj grejo iz šole, kajti kaplan nima pravice šolarjev zapirati. Ko ga g. kaplan poprašajo, je li to resnica, in ako je, kdo mu je dal pravico, zadrži se je nad njimi, kakor besna zverjad, rekoč, da njegovega otroka ne smeje nikdo zapreti, ker je nedolžno, in ako bi se to zgodilo, mora učnik pri njem biti itd. Protih je s pestmi, vrešal, klel, tolkel, in ropotal, kakor divjak — vse v pričo šolarjev! — Toda kaj hočemo s štorom — štor je in ostane štor.

Iz Ormuža. (Volitve.) [Konec.] Pri volitvi vel. posestva je več naših volilcev izostalo, večim pa nemčursko sestavljena komisija ni pustila voliti, akopram so imeli po postavi volilno pravico in ker so nemčurji imeli polne pešice in polne „škrampje“ pooblastil, smo ostali Slovenci v manjšini. — Drugače tudi nismo pričakovali, ker še, kar okrajni zastopi životarijo, Slovenci v Ormužkem okraju v skupini velk. posestva zmagali nismo, vendar pa smemo po vsej pravici reči: Ko bi se postavno delalo, zmagali bi!

Po volitvi v skupini velk. posestva se je vršila volitev za mesto Ormuž in trg Središče. — Kakor smo že naprej vedeli, je volil Ormuž 5 nemčurjev, a Središče 5 narodnjakov. — Nemčurska stranka baš v Središču ne bo našla tako hitro tal za se, v to nam je dokaz narodni značaj, Središkega trga.

Konečno je bila volitev v skupini kmetskih občin in smo vkljub groznemu pritisku nemčurjev zmagali. Kako je nemčurska svojat razsajala, se mi grdi pojasniti. Glavna agitacija je bila od nemčurjev zoper našega g. dr. Geršaka. Kada je rekel: če bo g. G. voljen, potem jaz izstopim iz okr. zastopa, ter je tako volilce strašil, kakor da bi res brez „mogočnega“ Kadaja Ormužki okraj se takoj pogreznil. — Trgovec Dirmayr, kateri svojih hramov, svojih denarjev Bog me nima nemčurjem zahvaliti, je godrnjal, da le ena lastovica se nebi v okr. ognjezdila, drugače bi bilo vse prav. Kričali so vedno: Dr. G. ne in duhovnov ne, drugo vse, kar koli. — No nemčurji vedo, da, ker je g. Dr. G. voljen, se reči za nemčursko stranko ne bodo tako cvetoče razvijale, in to nam je glavna reč. Osebnega natolcevanja na dr. G. ne omen-

jam; čudimo se le, da so naši nemčurji tako „pravični“, da privolijo vsem stanom, trgovcem, učiteljem, uradnikom, rokodelcem in drugim sedeže v okr. zastopn. le duhovnikom ne. — No seveda; duhovnik se ne more meriti z znanostjo ter z gospodarstvom, kakoršnega zmorejo Ormužki Ranschli, barvarji in drugi nemčurski mogotci?! Da bi nemčurji ložej z svojimi prodrli, so volilcem hvalili g. Kadaja, ki ima v Gradcu pri gospodi, ter v Beču pri cesarju mnogo prijateljev, od katerih Kada za naš okraj mnogo dobi. Jako bi nam ustregli nemčurji, ko bi nam podali malo poročilo o teh darih, ki na priprošnje Kadaja kar le lezejo v naš okraj. Rekli so, kako dobro je dosedanji nemčurski okr. zastop gospodaril, ker je 10.000 gld. prihranil in ki ležijo v Graški hranilnici. No če je to dobro gospodarstvo, potem pač ne vemo več, kako bi se dobro gospodarilo. — Navrgli so nam dačnih priklad veliko več, kakor bi jih potrebovali in ta priklada se je z dačo vred tako ostro tirjala, da je večkrat bila kaka „žuta“, kaka „dima“ in kak „čunjek“ na bobna. In te priklade so pa dali v hranilnico, in to zgolj tega, da bi se hvalisali, kaki dobri gospodarji da so, ter da bi jih potem okraj zopet volil. In ta denar so poslali v Gradec v hranilnico proti 5% obresti, a naš kmet, ki je k tej prikladi mnogoteri krvavo zasluženi vinar plačati moral, on ne dobi niti „fenika“ na posodo in če dobi, mora oderuhom po 10% obresti plačevati. — To je tedaj tisto dobro gospodarstvo nemčurstva, ki je iz našega okraja izžmikalo 10.000 gld. ter odposlalo v Gradec, in naj naš nemčurski okr. zastop le tako „dobro“ gospodari, potem si zamoremo na par let drugih izžmikanjih in od kmeta težko odrajtanih priklad v znesku 10.000 gld. v Graški hranilnici pogledati, in tako bomo imeli v Gradcu polne kase, a doma prazne „lajte“. —

Od sv. Martina pod Mariborom. (Pobalinsko razsajanje.) Tukaj je nedavno bila gostija, ker je priletni, od farmanov spoštovani, cerkveni ključar oskrbovanje gospodarstva naložil ramam svojega sina, ki si je v sosedni fari poiskal zvesto tovaršico in skrbno gospodinjjo. Povabljeni gostje so bili židane volje. Ko so se pa na večer razšli, in so domači ljudje se pripravljali k počivanju, prilomastili so predrzni nepovabljeni gostje, ter so z divjim hrupom tirjali pijače, da bi si svoje požrešne „krofe“ namočili. — To je pa zares nesramna požrešnost. — Ker se njihovemu neopravičenemu neotesanemu tirjanju ni moglo hitro ustreči, so ti ponočni klateži hteli v klet vlomiti, so okoli hiše streljali in šipe na oknih vbijali, da je groza in strah obišla hišne prebivalce.

Navadno se tudi surovi pobalinski paglavci ob priložnosti, kedar se v srenji obhaja gostija, radi znesejo nad svojim bližnjim, do katerega imajo „pik“, pa včasih naletijo na kakega nedolžnega človeka, in lehk se pripeti največa nesreča. Taka nesreča bi se tudi pri tej priložnosti skoro zgodila.

Ker je namreč na den poroke proti večeru precej deževalo, je viničar nevestinega očeta dežnike nesel nekterim gostom, da bi leže prišli na svoj dom. In ko mirno po cesti koraka, planejo 3 štekljači na njega, ter vsak z debelim hodom po njem mahne. Le, ko so spoznali, da niso na pravega zadeli, so rekli: „pustimo ga, nej ti pravi“. Kako bi se tukaj lahko zgodila vnebovpijoča krivica, da bi majhni otročiči zgubili očeta, ki jim z žuli svojih rok skrbi za vsakdajni živež, in bi postali uboge sirote. To naglo napadanje spričuje, da so oni trije razbojniški suroveži grozovenski strahopetneži, ker že toliko srčnosti niso imeli, da bi se poprej prepričali, kdo tisti edini človek je, ki po cesti gre, in nad katerim nameravajo svojo zverinsko delo pobijanja doprinesiti. Človek, ki bi iz daljnega kraja, kjer se take surovosti ne go-dijo, prišel in med take razbojnikove padel, bi lahko mislil, da je zašel med Pesjanarje! Mlajina prihaja povsod čedalje bolj surova, neotesana in ni videti, da bi hotlo brž boljše biti!

Iz Loč pri Konjicah. (Srenjske in šolske zmešnjave.) Prav si imel, dragi nam „Slov. Gosp.“, ko si predzadnjč poročal, kako hudo in nedostojno je, če imajo po mnogih krajih preveč učiteljev, med tem, ko drugod nobenega ni. Kmet plačuje vendar povsod veliko za šole. Pri nas imamo sedaj hudo šolsko prasko in zmešnjave po srenjah in pri šoli. To pa zato, ker bočejo nekateri glavači namesto stare, še dobre, staviti novo, nepotrebno šolo in sicer na prostoru, kamor šolsko poslopje nikakor ne sodi. Kriv je temu največ župan Franc Kokol. Človek je doma iz Ponkve, kder je za očetom zahajal na železnico delat. Rajni dekan Keše so mu pomagali do boljšega kruheka, ker so ga dali za učitelja se izučiti. Kot podučitelj je prišel k nam v Loče pred kakimi 15 leti. Bil je iz prva priden in se je tudi pri nas nastanil vzemši za svojo ženo Slancevo udovo. Toda človek je od prejšnje poti daleč zašel zlasti po branju slabih novin n. pr. „Der Freimüthige“ pijanega prekuceha Zimmermanna. Ločani so Kokola izvolili za župana, ker še ga niso prav spoznali, a sedaj ga že poznajo. Sedaj pri nas kteribodi v razložiti, kaj pomeni turška beseda: paša. Tri osebe so v Ločah, rekel bi trojica, toda nič menje kakor sveta, ki delajo in imenujejo častne srenjčane. Prva oseba je župan Kokol, ki v cerkev na kor pride, kedar pred altarjem kaka nevesta stoji. Druga oseba je Possek, ki bi prav za prav imel veljati za prvo. Kajti cela kopica mu takih je, ki zamorejo klicati: oče naš, daj nam dnes naš vsakdanji kruh. Tretja oseba je Schmidt, ki baje pravi, da bi rajši budiča videl, kakor pa cerkvo. Ti trije sedaj gospodarijo v Ločah. Lani so najlepšo kmetijo Železnik razprodali. Najboljši del so med seboj razdelili in sedaj bi nas radi prisilili, iz tamošnje „štale“ postaviti novo, drago šolo, čeravno imamo itak že v Ločah dobro in dosti veliko šolo. Tako silenje je tem bolj hudo,

ker vsakdo zna, da kmetje nimamo denarjev. Še pretečeno zimo so se milodari delili po toči poškodovanim posestnikom. Tudi je res goropadno stariše siliti, da bi tje svoje otroke pošiljali, kamor mnogokrat še odrasčen človek priti ne more zavolj prevelike vode. Sicer pa pravi vsak pametnjak, katerikoli vidi našo sedanjo šolo, da je vsak krajcar zapravljen in potrata, kateri se obrne za stavljenje novega šolskega poslopja, pač pa se vsak čndi, kedar pogleda v našo cerkvo, posebno pa, če stopi v podirajoči se farovž. Razun Kokola in njegove svojati prizna to vsa fara, vsi poštenjaki v njej, a ti se sedaj kot rogovileži razupijajo in — zapirajo. Ko bi Kokol hotel iti vendar zopet dela iskat na železnico — Ločani bi tega bili neizmerno veseli!

Politični ogled.

Vojska na Turškem. Kakor smo zadnjič naznanili, tako se je res ta teden na izhodnej strani Srbije godilo. Prišlo je do groznega klanja, ki še pa ni popolnem odločilo na nobeno stran, vendar toliko moremo dnes reči, da se ubogim Srbom precej trda godi vkljub velikemu junaštvu. Turkov je kakor listja in trave. Kakih 120.000 Turkov je vdrlo na 3 mestih v Srbijo. Glavna vojska je pustila Aleksinac in Deligrad na strani in udarila črez gore proti Knjaževacu. Pred mestom je prišlo trikrat do boja, pri Gramadi, potem pri Drventu in naposled pri Tresibabi 4. in 5. avg. Prvi den so Turke potisnoli za jedno uro nazaj in obrist Horvatevič je posekal 3 bataljone Turkov. Ali drugi den je prilomastilo toliko Turka, da so se morali Srbi črez reko Timok pomaknoti nazaj, Turki pa so zasedli Knjaževac in ga užgali. Turki požigajo vse; Čerkesi namreč in baši-bozuki nosijo petrolej seboj, polivajo ž njim poslopja, vinograde, setve, sadunosno drevje in gozde in potem vse užgejo. Do sedaj so zapalili na Srbskem okoli 24 vasi in mesto Knjaževac. Uboga Srbija! Med gori omenjenim klanjem je obrist Progotov prodrl s 3000 Srbi in vzel trdno turško šančo Mramor pri Nišu, Turkom za hrbtom in zaplenil 8 Kruppovih kanonov. Lješaniu se je bojeval celi teden s Turkom, nobeden ni zmagal, ali ker so Turki pridrli do Knjaževaca, je moral s žalostnim srcem včeraj zapustiti Zajčar in se umakniti nazaj, sicer bi ga Turki zajeli. Pri Banji ali pri Paračinu se bodo Srbi zopet Turkom postavili v bran. Žalost po deželi je velika; strah in trepet zavolj turške grovitnosti nepopisljiv, vse beži proti Kragujevacu in Belemgradu. — General Alimpič ob Drini ne more nikamor; pač pa je Antič vzel Sjenico in Bjelopolje. Ali si bode upal daleč naprej udariti za Derviš-pašem, ki hiti z 20 bataljoni Muktar-paši na pomoč, to še ni znano. Muktar je namreč v Trebinjah zaprt in se bo bržčas moral Crnogorcem udati. Bosenskih vstašev stoji 15.000 v Krajini, toda ne morejo nič zdatnega storiti, dokler ne dobijo dovolj orožja. V Bolgarsko je zopet odšlo